

בס"ד. שיחת * יום א' פ' מטות, ט"ו תמוז, ה'תשי"ז

— בעת „חנוכת הבית“ של מחנה-קייץ „גן ישראל“, סוואן-לייק —

[כ"ק אדמו"ר שליט"א התפלל תפלת מנחה עם ילדי המחנה וכל הנאספים. אח"כ נטל כ"ק אדמו"ר שליט"א ידיו הק' — וכן כל הנאספים — לסעודת מצוה (בתור המשך להתוועדות ימי הגאולה י"ב-י"ג תמוז). אח"כ הורה שהילדים יאמרו אתו לחיים, וינגנו ניגון].

א. הדברים שברצוני לומר עתה, הם לא רק לילדים מהמחזור הראשון, דהיינו שלשת השבועות הראשונים, אלא גם לילדים של המחזור השני והשלישי וגם לכל ילדי ישראל.

והנני מבקש מכל אלו שיזכרו את הדברים דלקמן, שימסרו זאת גם לילדים אחרים. וכאן ב"גן ישראל", כפי הסדר הנהוג, כל מדריך ימסור זאת בפרט לקבוצה שלו.

*

בזה רשימת אחת השיחות לפני בני צעירים (בגיל מחמש ושש שנים) דברים יסודיים בתורת החסידות פנימיות התורה, אלא שרבותינו נשיאנו הק' הלישו יסודות אלו באותיות המובנות אפילו לילדים קטנים, וביחד עם זה כוללים בהם את הענין כולו, והרי צדיקים דומים לבוראם וכידוע המשל במדרש דמראות קטנות ומראות גדולות מבאר צמצום א"ס ב"ה שדוגמא זו עצמה מוכיחה שכל מה שנראה במראות הגדולות נראה ג"כ במראות הקטנות לא נעדר דבר, וה"ה בהנ"ל ובכגון דא".

בנוגע לכללות הביקור — ראה בארוכה "בנאות דשא" (קה"ת, תשנ"ג) פרק שני (ע' 43 ואילך).

1) ראה גם מכתב י"א מנ"א שנה זו (אג"ק שם ע' שטו): "מוסגר בזה העתק שיחתי לפני הילדים במחנה קייץ גן ישראל שתחת המרכז לעניני חנוך, וכהתחלתו כיוונתי בה לכל ילדי ישראל כו".

(* הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א באידית ובאנגלית ונדפסה בשעתה בקונטרס בפ"ע, ונשלחה לכו"כ*. ואח"כ נדפסה בהוספות ללקו"ש ח"ב ע' 593 ואילך (באידית), ובבטאון חב"ד חוברת טו ע' לב ואילך (בלה"ק).

וראה מכתב ז' מנחם אב שנה זו (אג"ק חט"ו ע' שיא): "מוסג"ב רשימה מהמדובר לפני ילדי מחנה הקייץ שלנו "גן ישראל", מיוסד על דברי נשיאי תורת החסידות. במשך עבודתי בכגון דא נוכחתי שאחד הדברים הקשים ביותר הוא להעתיק ענינים מתורת החסידות לשפה מובנת גם לאלו הנמצאים לעת עתה בחוצה, והרי תקופתנו היא תקופת ההפצה בעיקר להנמצאים חוצה". מכתב כ"ט מנ"א שנה זו (שם ס"ע שסט ואילך): "מוסגר

(* ראה גם אגרות יקודש חט"ו ע' שכ. ע' שכז. ועוד.

ב. נמצאים אנו עכשיו בימים י"ב־י"ג תמוז. הם הימים שבהם נגאל הרבי ממאסרו, שהי' אסור על שהפיץ תורה ומצוות. מבלי הבט על כל הקשיים וכל ההפרעות — המשיך בעבודתו, וסוף סוף ניצח ויצא לחירות. ענין זה מהוה לימוד לכל אחד מאתנו, שצריכים אנו לעמוד בתוקף בלימוד התורה וקיום המצוות. אפילו אם ישנם כל מיני הפרעות — אין זה צריך למנוע אותנו, וסוף סוף ננצח.

*

ג. בין הענינים שסיפר הרבי בהזדמנויות שונות, ישנם ריבוי ענינים הקשורים עם ילדים, ואזכיר עתה כמה מהם. שמו של המחנה הוא — גן ישראל⁴. ישראל — הוא השם של בניו. כל בניו נקראים בשם ישראל. כך גם נקרא בפרט הראשון שגילה חסידות בעולם. שמו הי' ישראל, ונתפרסם אח"כ בשם לוואי — בעל שם טוב.

וסיפר הרבי⁵: כאשר הבעש"ט הי' ילד בן חמש שנים, צוה לו אביו: בני, אל תתיירא מאף אחד, כי אם מהקב"ה לבדו. אהוב כל יהודי בכל להב נשמתך, יהי' מי שיהי', ובאיזה אופן שיהי'. והבעש"ט — אמר הרבי — עם שני דברים אלו, יראת השם ואהבת ישראל, עבר את כל ימי חייו בעבודתו הקדושה.

כיון שהרבי סיפר זאת לנו, הרי זו הוראה עבורנו, כמובן גם לילדים, ששני דברים אלו צריכים להיות האור שורה לנו את הדרך בכל ימי חיינו.

ד. ישנם כאלה, גם ילדים, ששואלים: כיצד יכולים — בתור קטנים — לפעול על עצמנו שלא להתיירא משום דבר (רק מהקב"ה לבדו)?

על כך ישנו פתגם מתלמידו של הבעש"ט (המגיד ממעזריטש)⁶: כאשר אב אוהב את בנו, הרי מבלי הבט על כך שהאב הוא חכם ומלומד יותר מהבן, מ"מ, מצמצם את עצמו לפי הבן ומתלבש בעניני קטנות, כדי לבטא את אהבתו, כך, שגם הבן יוכל להשיג את האהבה בעניני קטנות שלו.

(2) ראה שו"ע (ואדה"ז) אור"ח סרצ"ט
 ס"ו (ס"ח). משנה רפ"ק דע"ז. ועוד.
 (3) כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ
 ח"ד ע' 770. סה"ש תשי"א ע' 153.
 (4) ראה גם תו"מ חט"ז ע' 350.
 (5) ראה שיחת ח"י אלול תשי"א (לקו"ד)
 (6) ראה אור"ח ר"פ בראשית. זי"ע.

וכן הוא בנוגע לבניי — שהם בניו של הקב"ה.
 הקב"ה מוריד את עצמו אליהם ונותן להם כל צרכיהם, גם בענינים
 גשמיים וקטנים, ומגין עליהם מכל דבר. ובמילא אין מה להתיירא משום
 דבר בעולם.

ה. כיון שבניי הם בניו של הקב"ה, יכולים לבוא להרגש של גדלות
 עצמית ("האלטן זיך גרויס באַ זיך"), באמרם: כיון שהנני בן לאלקה גדול
 כזה — יכולני לעשות כל מה שמתקבל אצלי, ואעפ"כ ימחול לי הקב"ה?
 על כך סיפר הרבי בשם רבינו הזקן — הראשון שגילה חסידות
 חב"ד בעולם — שנכדו (של רבינו הזקן), בהיותו בן שלש שנים, שאל
 אותו: למה כתוב "ויקרא" באל"ף זעירא?

— (כנהוג שמתחילים ללמוד עם ילדים חומש ויקרא, וכך הי'
 גם אז אצל נכדו של רבינו הזקן) —

והשיב לו רבינו הזקן: בניי יש להם בטבע תולדותם כל מיני
 מעלות. ובפרט — משה רבינו. ואעפ"כ, הי' לו רגש של קטנות, אל"ף
 זעירא (לא כמו אדם הראשון שבו נכתב אל"ף רבתי¹⁰), ובגלל זה זכה
 — משה רבינו — להדרגות הכי עליונות.

הוא קיבל את התורה, גאל את בניי ממצרים, וגם יוציא אותם
 מהגלות האחרון, שזהו הגלות דעתה, אל הגאולה האמיתית והשלימה.

וזהו גם לימוד לכל בניי, שצריכים להרגיש את עצמם קטנים,
 לעשות כל מה שהקב"ה מצוה, ולא להתחשב אם יש בזה נועם ועריכות
 ("געשמאַק") או לא. וכיון שהקב"ה צוה לעשות זאת — הרי זה בודאי
 טוב.

ו. אמנם, ישנו היצר הרע שמפריע לאדם. על כך סיפר הרבי בשם
 בנו של רבינו הזקן, שנתין¹¹ עצה כיצד לנצח בנקל את היצר הרע.

העצה היא: להתדבר ("דורכריידן זיך") עם עוד יהודי — אם זה
 חבר, המדריך, או המורה שלומד תורה עמכם — אודות המלחמה שיש

(7) ראה סה"ש קיץ ה'ש"ת ע' 68. נתבאר

בארוכה בלקו"ש חי"ז בתחלתו.

(8) ויקרא א, א.

(9) ע"פ תנחומא צו יד. ויקר"פ ז, ג

(בסופו). וראה כלי יקר ר"פ ויקרא. ס'
 חסידים סתתש"מ. כלבו סע"ד, הובא בש"ך
 יו"ד סרמ"ה סק"ח. וראה גם לקו"ש חכ"ב

בתחלתו. וש"נ.

(10) דברי הימים בתחלתו.

(11) ראה סה"ש תרצ"ז ע' 210. וש"נ.

תו"מ — רשימת היומן ע' תנו (נעתק
 ב"היום יום" כ טבת). וראה גם מכתב ו'
 תמוז שנה זו (אג"ק חט"ו ריש ע' רסד),
 ובהנסמן בהערות שם.

לו עם היצר הרע, שאז ישנם שני יצ"ט, שתי נפש אלקית — נגד יצר הרע אחד, נפש הטבעית¹² אחת. והרי יודעים אתם שכאשר לוחמים שנים נגד אחד — מנצחים השנים.

* * *

(צוה לנגן הניגון אני מאמין. ואח"כ אמר:)

ז. בכדי להיות ראויים לקבל את כל הנ"ל — ניתנה לנו מצות התפלה.

בתפלה מבקש יהודי ופועל ("בעט און בעט אויס") אצל הקב"ה שיתן לו כל המצטרך לו.

ולכן צריכים לדעת את פירוש המלות בתפלה, או — בנוגע לקטנים ביותר — לידע לכל־הפחות את התוכן של התפלה.

וכפי שהרבי סיפר¹³ שאבי זקנו צוה את המלמדים שילמדו עם נכדיו הקטנים גם את פירוש המלות של התפלה. ועד כמה שהי' עסוק, היו הנכדים נכנסים אליו פעם בחודש, והי' בוחן אותם אם הם יודעים ומבינים מה שאומרים בתפלה.

ח. בתפלת שמונה עשרה, שהיא עיקר התפלה, אומרים בבקשה הראשונה: "חננו מאתך חכמה בינה ודעת". אנו מבקשים מהשי"ת שיתן לנו חכמה ("קלוגשאַפֿט"). כשיש שכל — יודעים גם את העיקר: מהי התכלית בחיים.

וכפי שהרבי סיפר¹⁴ שסבו הסביר לילדיו (בהיותם קטנים ביותר), שכל יהודי צריך להעמיד לעצמו תכלית בחיים, תכלית נעלית יותר מאכילה, שתי', שינה ומשחק. תכלית שמתבטאת בקיום רצונו של הקב"ה.

ט. בכל הנ"ל ישנו כלל נוסף, שצריכים לזכרו תמיד — שזהו מה שאביו של הרבי אמר פעם¹⁵ אל הרבי, בהיותו ילד בן ארבע, שהקב"ה נתן לאדם שני עינים, בכדי שעל המשחקים והסוכריות יסתכל בעין שמאלית, ועל יהודי — יסתכל בעין ימנית, לראות בו את המעלות.

14) ראה שיחות חה"פ תש"ג (לקו"ד ח"ג תכא, א ואילך. סה"ש תש"ג ע' 72 ואילך). אג"ק שלו ח"ז ע' עב ואילך.
15) ראה שיחת שמח"ת תרצ"א (לקו"ד ח"ד תשו, ב. סה"ש תרצ"א ע' 158).

12) ראה תו"א מקץ לח, ב. קיצורים והערות לתיא ע' פו ואילך. ועוד.
13) ראה תו"מ — רשימת היומן ע' תנה (נעתק ב"היום יום" ח טבת).

כל זה נותן כח על הנהגה טובה, שתלכו בעילוי אחר עילוי, וכולם ירוו מכם נחת, ולכל לראש — ההורים והמלמדים שלכם.

י. התורה אומרת שהאדם נמשל לעץ השדה¹⁶.

רואים באילן, שכל שינוי לטובה — אפילו קטן ביותר — שנעשה בהגרעין, מתבטא אח"כ בכך שהאילן יגדל יותר טוב, להיות אילן גדול טוב, עם הרבה פירות טובים.

וכן הוא באדם: כל הטבה — אפילו קטנה — אצל ילד, מתבטאת בהטבה גדולה הרבה יותר בשנות ההתבגרות. ובפרט הטבה גדולה שנעשית בצעירותו¹⁷.

יא. השי"ת יצליח אתכם, שתלכו בדרכים האמורים לעיל, הלוך וגדל בעילוי אחר עילוי,

ועד שבקרוב ממש ילכו לצאת אתכם לקראת משיח ולומר "ראו גידולים שגדלת", אלו הם הילדים שחינכנו, והם ראויים להיות חיילי של משיח,

שיבוא בקרוב ממש, בימינו, ויוציא אותנו מהגלות, בגאולה האמתית, אמן.

* * *

כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר שיתן לכל אחד מהילדים "מנחה מעריב" (וכן עבור הילדים שיהיו במחזור השני והשלישי — ע"י המדריכים). וצוה לנגן "כי אנו עמך", ובעת הניגון נתן בידו הק' לכל אחד מהילדים והמדריכים חוברת "תפלת מנחה ותפלת ערבית". אח"כ צוה לנגן "צמאה לך נפשי". "אבינו מלכנו". "ניע זשוריצי כלאפצי".

* * *

יב. כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה ברוך הגומל לחייבים טובות — המשך למאמרים הקודמים.

[לאחרי אמירת המאמר, כאשר חזרו הילדים לאולם ההתוועדות, בירך כ"ק אדמו"ר שליט"א ברכת המזון על הכוס, ולאח"ז חילק לכל הנאספים מ"כוס של ברכה"].

